

Motion till riksdagen 2013/14:K362

av Peter Eriksson m.fl. (MP)

Utgiftsområdet 1 Rikets styrelse

1 Sammanfattning

Miljöpartiet de gröna vill ha en effektiv och väl fungerande ledning av riket med en effektiv tillsyn och granskning av myndigheternas verksamhet och en regional myndighetsorganisation, som stödjer arbetet för en långsiktigt hållbar omställning. Vi föreslår därför bland annat att en ny nationell statlig tillsynsorganisation skapas, att stödet till kvinno- och mansjourerna utökas och permanentas och att resurserna till länsstyrelsernas klimatarbete väsentligen utökas. Vi föreslår att länsstyrelserna ges i uppdrag att leda det regionala regelförenklingsarbetet. Vi föreslår ett lyft för de nationella minoriteterna och att Justitieombudsmannens resurser utökas.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Anslag	3
5	Motivering.....	4
5.1	Ett kontrollorgan för höga politiker och tjänstemän	4
5.2	Avlasta riksdagens ombudsman	5
5.3	Ny integritetsskyddsmyndighet	5
5.4	En ny nationell tillsynsorganisation	5
5.5	Länsstyrelserna.....	6
5.5.1	Kvinno- och mansjourer	7
5.5.2	Regelförenkling	7
5.5.3	Bredbandskoordinatorer	8
5.6	Ett lyft för de nationella minoriteterna	8
5.6.1	Stärk sametinget och samiska språket	8
5.6.2	En satsning för de nationella minoriteterna	9

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett särskilt organ under riksdagen för att kontrollera övergång till det privata näringslivet i vissa fall.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ny modell för långsiktigt stabila ekonomiska förutsättningar för kvinno- och mansjourer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka Sametingets bestämmanderätt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett lyft för de nationella minoriteterna.
5. Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av tabellen under avsnitt 4.

4 Anslag

Anslagsförslag 2014 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	126 908	
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	842 655	
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	717 344	
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	80 000	
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	85 160	+5 000
3:1 Sametinget	38 319	+10 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 843 531	
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 522 517	+211 600
6:1 Allmänna val och demokrati	631 340	
6:2 Justitiekanslern	39 663	
6:3 Datainspektionen	43 790	-43 790
6:4 Svensk författningssamling	1 300	
6:5 Valmyndigheten	18 932	
6:6 Stöd till politiska partier	171 200	
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	96 917	+40 000
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	16 500	
8:1 Presstödsnämnden	6 750	
8:2 Presstödd	567 119	
8:3 Myndigheten för radio och tv	25 689	
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	20 406	

Fel! Okänt namn på

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
<i>Nya anslag</i>		
Ny tillsynsorganisation	10 000	+10 000
Summa	12 906 040	+232 810
5:1 Kvinnojourer		+36 600
5:1 Övergripande miljömålsarbete		+25 000
5:1 Giffri miljö		+5 000
5:1 Hav i balans		+15 000
5:1 Levande sjöar och vattendrag		+5 000
5:1 Myllrande våtmarker		+5 000
5:1 Skogsskydd		+20 000
5:1 Djurskyddskontroller		+40 000
5:1 Regelförenklingsarbete		+50 000
5:1 Bredbandskoordinatörer		+10 000

5 Motivering

5.1 Ett kontrollorgan för höga politiker och tjänstemän

Regeringens ministrar har, liksom deras statssekreterare och generaldirektörer, en ofta unik insyn och kunskap om förhållanden som efter avslutat arbete åt staten kan vara högt eftertraktat i det privata näringslivet. Det är självklart, särskilt om det handlar om ministrar eller höga tjänstemän som förhandlat om avtal värda miljarder kronor eller om politiska beslut som får mycket långsiktig påverkan på företagens verksamhet. Många gånger kan den kunskap de aktuella personerna fått, vara av generell art och rent allmänt medföra att de har en kunskap om hur rikets styrs, som är av godo att överföra till den privata sektorn. Andra gånger kan det handla om en kunskap som inte lämpar sig att hamna hos ett privat affärsintresse. I dag är det upp till den enskilde ministern eller tjänstemannen att avgöra hur de olika skyddsintressena skall hanteras, vilket stundtals försätter såväl dem som andra i svåra situationer. Det finns en uppenbar risk för misstankar om korruption och andra oegentligheter.

Miljöpartiet anser därför att ministrar och rikets högsta tjänstemän (statssekreterare, planeringschefer eller motsvarande på departement och generaldirektörer) ska omfattas av ett särskilt krav att inom ett till två år efter att de slutat sitt uppdrag eller sin tjänst, anmäla till en kontrollmyndighet under riksdagen, om de får erbjudande om arbete inom privat sektor. Kontrollorganet ska därefter pröva om övergången är lämplig eller inte. Hur det särskilda organet ska fungera, liksom vilka arbetsrättsliga överväganden som skall ske, måste bli föremål för närmare överväganden. Vad som här anförts om ett särskilt organ under riksdagen för att kontrollera övergång till det privata

näringslivet i vissa fall, bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

5.2 Avlasta riksdagens ombudsman

Riksdagens ombudsman (Justitieombudsmannen, JO) har under ett flertal år haft en mycket ansträngd ärendesituation. Det förekommer att enskilda som anmäler till JO att de fått vänta lång tid på att få besked från en myndighet, får vänta lika länge på beslut från JO. Detta har påpekats av JO för bland annat riksdagen, som bland annat mot den bakgrunden gett regeringen tillkänna (jfr bet. 2011/12:KU6, rskr. 2011/12:160) om behovet av en förbättrat tillsynsorganisation inom olika delar av den offentliga sektorn. Ännu har inget hänt, och utredningen om tillsynen över Kriminalvården synes ha gått i stå. För att i viss mån avlasta JO föreslår vi att anslaget höjs med 5 miljoner kronor årligen.

5.3 Ny integritetsskyddsmyndighet

Under utgiftsområdet fyra redovisar Miljöpartiet närmare behovet av en ny integritetsskyddsmyndighet. Denna kommer bland annat att omfatta Datainspektionen och delar av Justitiekanslerns och länsstyrelsernas arbete. Genom denna åtgärd minskar Miljöpartiet även antalet myndigheter i landet och effektiviserar den statliga verksamheten.

5.4 En ny nationell tillsynsorganisation

Den offentliga organisationen för tillsyn över den offentligdrivna verksamheten är splittrad såväl vad avser hur den utförs som av vem och hur den finansieras. För viss verksamhet saknas tillsyn och det enda ordinarie tillsynsorganet är Justitiekanslern. Det handlar exempelvis om Kriminalvårdens och Migrationsverkets verksamheter. Detta medför att kontrollen över verksamhetens effektivitet och rätta utförande riskerar brista och att enskildas förtroende för samhället minskar. Till detta kommer att Riksdagens ombudsman – som är ett extraordinärt tillsynsorgan under riksdagen – under en lång period av år kommit att få en allt mer ansträngd ärendesituation som riksdagen senast sökt underlätta genom ökade delegationsmöjligheter. Det är dock klart för Miljöpartiet att JO allt mer kommit att få en roll som ordinarie tillsynsorgan för verksamhetsområden där normal tillsyn inte finns eller är välkänd. Även inom andra områden finns behov av en översyn av tillsynsverksamheten (jämför Tillsynsutredningens förslag i SOU 2004:100 Tillsyn. Förslag om en tydligare och effektivare tillsyn).

Ett genomförande av en enhetlig tillsynsorganisation som medför att all offentlig verksamhet bedrivs under effektiv tillsyn kommer dels att leda till en

Fel! Okänt namn på

kvalitativt förbättrad verksamhet och dels till att minska belastningen hos JO och Justitiekanslern.

I konstitutionsutskottets betänkande 2011/12:KU6 behandlades motioner väckta med anledning av justitieombudsmännens ämbetsberättelse. Riksdagen beslutade med anledning av förslag från utskottet att ge regeringen tillkänna vad som anförts om att regeringen bör låta utreda frågan om bristen på reguljär tillsyn inom migrations- och socialförsäkringsområdet. Detta är välkommet, men vi anser att det behöver tas ett helhetsgrepp på hur den statliga tillsynen är organiserad och ta fram en tillsynsorganisation som är anpassad efter att nya myndigheter kan tillkomma eller försvinna, liksom uppgifter med dem.

Ett införande av en utökad mer enhetlig tillsynsorganisation behöver inte medföra utökade kostnader för det allmänna, Tillsyn finansieras delvis med skatt, delvis med avgifter. Ett införande av en ny tillsynsorganisation bedöms dock i sig övergångsvis medföra ökade kostnader om maximalt 10 miljoner kronor per år.

5.5 Länsstyrelserna

Den statliga verksamheten på regional nivå genom länsstyrelserna har allt sämre förutsättningar för sitt arbete inom naturvård och miljöskydd, särskilt med miljömålsarbetet, men även för djurskydd. Den borgerliga regeringen har under sina år vid makten minskat anslaget för denna verksamhet. Det finns därutöver behov av ett stärkt statligt arbete med bostadsutveckling, såväl i tillväxtområden som i områden med svagare utveckling. Samtidigt kommer det inom kort att finnas stora behov av nyanställningar av personal. Länsstyrelsernas anslag förslås därför utökas med ca 212 miljoner kronor år 2014 och beräknas därefter öka 317 miljoner kronor för 2015 och 342 miljoner kronor för 2016.

Förändringar i anslaget 5:1 Länsstyrelserna

Anslag	Satsning	2014 mnkr	2015 mnkr	2016 mnkr
5:1	Kvinnojourer	+36,6	+27	+27
5:1	Övergripande miljömålsarbete	+25	+45	+55
5:1	Giftfri miljö	+5	+5	+10
5:1	Hav i balans	+15	+45	+60
5:1	Levande sjöar och vattendrag	+5	+15	+25
5:1	Myllrande våtmarker	+5	+15	+20
5:1	Skogsskydd	+20	+20	+20
5:1	Djurskyddskontroller	+40	+40	+40
5:1	Regelförenkling	+50	+50	+50
5:1	Bredbandskoordinatorer	+10	+10	+10

5.5.1 Kvinno- och mansjourer

Kvinno- och mansjourerna kan i dag få bidrag från länsstyrelser och kommuner men detta är kortsiktigt och saknar långsiktighet. Bidragen ges huvudsakligen på årsbasis. Detta medför att jourernas verksamhet inte kan planeras med någon rimlig visshet. Det statliga stödet är dessutom för litet, då den kommunala medfinansieringen inte alltid ges. Mot denna bakgrund måste stödet utökas.

Miljöpartiet anser att det årliga statliga stödet skall ökas med cirka 37 miljoner kronor, för att därigenom uppgå till minst 50 miljoner kronor. Hela satsningen bör permanentas och former tas fram för att undvika att jourernas finansiering inte kan säkras mer än ett år i taget. Riksdagen bör således ge regeringen till känna att förutsättningarna för stödet till jourverksamheten måste ändras, så att verksamheten ges en långsiktigt stabil ekonomisk situation, oavsett vem som ger stödet.

5.5.2 Regelförenkling

Att förenkla vardagen för Sveriges företag och entreprenörer är viktigt för att skapa förutsättningar för fler jobb och ökad välfärd. Det ska vara enkelt att starta, driva och äga företag i Sverige. Regeringen har kritiserats för att inte leva upp till sitt mål att förenkla för företag och företagare. Undersökningar¹ visar att regeringen har misslyckats och i näringslivet finns en stark opinion för minskad byråkrati.

Miljöpartiet för en robust politik för minskat regelkrångel för företagare. Sedan tidigare har vi föreslagit ökat myndighetsfokus på minskad regelbörda, att permanenta Regelrådet som arbetar för minskat regelkrångel, inrättandet av ett regelkravsregister och att sprida regelförenklingsarbetet till kommuner och landsting. Nu tar vi nya steg för att ytterligare minska regelbyråkratin genom att förstärka regeringens riktlinjer till länsstyrelserna. Vi föreslår att samtliga ärenden som är föremål för handläggning för olika typer av tillstånd och besked ska förses med mål för hur lång tid handläggningen får ta. Varje år ska även det samlade utfallet presenteras för alla 21 länsstyrelser. De länsstyrelser med bäst utfall ska särskilt studeras och fungera som underlag i övriga länsstyrelsernas strävan efter kortare handläggningstider.

Vi anslår 50 miljoner kronor år 2014 och därefter samma belopp årligen för att förstärka länsstyrelsen förutsättningar att arbeta med att förenkla och effektivisera sin handläggning. Vi avsätter även 50 miljoner kronor per år som ett erbjudande till landets kommuner för att effektivisera handläggningen och för samverkansprojekt mellan kommuner och länsstyrelse med syfte att optimera handläggningstider. Detta återfinns under utgiftsområdet 25 Allmänna bidrag till kommuner.

¹ Näringslivets Regelnämnd, NNR, regelrapport 2012 ”Dags för leverans i regeringens arbete. En uppföljningsrapport av Regelagendan från år 2010”.

Fel! Okänt namn nå

5.5.3 Bredbandskoordinatorer

Det finns ett stort behov av bredbandskoordinatorer på regional nivå som kan bidra till att effektivisera det regionala arbetet och bidra till förbättrad styrning och uppföljning i regionala bredbandsfrågor och därigenom underlätta hela Sveriges arbete för att uppnå målen i regeringens bredbandsstrategi om att 90 procent av medborgarna och företagen ska ha snabbt bredband till 2020. Det handlar dels om personella resurser, genom att bredbandskoordinatorerna medför att det finns tillräckliga resurser för både strategiskt arbete och operativt handlägningsarbete, dels inte minst om att genom bättre styrning och uppföljning säkerställa att de resurser som finns i form av tillgängligt stöd för bredbandsutbyggnad verkligen riktas till de områden där behoven är som störst och där offentligt stöd inte riskerar att snedvrیدا konkurrensen på marknaden.

Med en ökad statlig styrning i form av riktlinjer uppnås därmed vinster på alla nivåer. För ändamålet anslår vi 10 miljoner kronor år 2014 och planerar därefter för samma årliga anslagsökning

5.6 Ett lyft för de nationella minoriteterna

Politiken för de nationella minoriteterna har under en längre tid fört en tydande tillvaro. Ibland sätts fokus på någon av de olika minoriteternas behov och speciella förutsättningar genom enskilda händelser, för att därefter successivt förlora i medialt och politiskt intresse. Vi lämnar här ett samlat förslag för minoriteterna – ett förslag på ett nationellt minoritetspolitiklyft.

5.6.1 Stärk Sametinget och samiska språket

5.6.1.1 Ett utökat ansvarsområde för Sametinget

Sametinget har inrättats för att ge samer ett utökat självbestämmande för en levande samisk kultur och ge möjligheter att ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. I detta ingår att särskilt tillvarata och beakta rennäringens intressen.

Vi vill att det ska utredas om inte Sametinget ska kunna få ett utökat intresse och ansvarsområde inom dessa områden, samt när det gäller utvecklandet och stärkandet av världsarvet Laponia. Detta blir särskilt viktigt när effekterna av klimatförändringarna gör sig påminda genom att renbetesområden och tider för renbeten förändras. Ett utökat ansvar för Sametinget avseende världsarvet kan medföra att Sametinget får ett sammanhållet helhetsansvar. Vad som här anförts om ett utökat ansvar för Sametinget vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen tillkänna.

5.6.1.2 Ett stärkt sameting

Redan idag har Sametingets ansvarsområden utökats något jämfört med vid dess inrättande. Men en stor mängd ärenden bordläggs utan att kunna behand-

las i sak på grund av brist på resurser. Sametingets arbete med en nordisk samekonvention kräver också resurser, liksom uppdraget att tillvarata samernas behov och rennäringens intressen i samhällsplaneringen. Särskilt aktuellt är detta med tanke på den ökade mängden gruvprospekteringar och gruvetableringar. Det finns ett behov av att stärka egenföretagandet. Totalt medför detta ett ökat behov om 4 miljoner kronor årligen. Vi vill också ge Sametinget möjlighet att genomföra arbetet med Arbedihetu – traditionell samisk kunskap – för 6 miljoner kronor för år 2014. För åren därefter finns ett behov av dokumentation, översättande, bokinköp, arbete med det samiska immateriella kulturarvet och kunskap om arbetet för biologisk mångfald, som uppgår till motsvarande belopp. Totalt satsar vi 10 miljoner kronor för år 2014 och beräknas anslå samma belopp årligen därefter, till Sametinget.

5.6.2 En satsning för de nationella minoriteterna

Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget är huvudansvariga för det nationella arbetet med de nationella minoriteterna i Sverige. Av återslagningen för år 2012 till regeringen framgår bland annat att det finns ett behov att stödja och följa upp de kommuner som inte ingår i förvaltningsområdena och att det finns en ökad efterfrågan på förskola och äldreomsorg men att efterfrågan är låg vad gäller ärendehantering och annan kommunikation med kommunen inom förvaltningsområdena. Institutet för språk och folkminnen visar på ett stort behov av barn- och ungdomslitteratur på de nationella minoritetsspråken och särskilt på romani chib och sydsamiska. Såväl länsstyrelsen i Stockholms län som Sametinget och Diskrimineringsombudsmannen anser att det finns behov av fortsatt arbete med att motverka diskriminering av de olika minoriteterna. Rapporten avslutas med bedömningen att den reformerade minoritetspolitiken går framåt i förvaltningsområdena, särskilt inom delområdena språk och kultur samt delaktighet och inflytande. I övriga kommuner återstår mycket att göra. För att det minoritetspolitiska målet ska uppnås över hela landet och för alla fem nationella minoriteter krävs ökade resurser hos uppfostringsmyndigheterna.

Miljöpartiet anser att länsstyrelsen i Stockholm tillsammans med Sametinget ska ges 40 miljoner kronor per år, utöver regeringens redan beviljade anslag, för att realisera de minoritetspolitiska målen i hela landet. Vi anser att arbetet ska fokuseras på tre separata delar; att stödja och följa upp kommuner som inte ingår i förvaltningsområden, att stödja barn och ungas tillgång till sitt eget språk genom bland annat Institutet för språk och folkminnen och att motverka diskrimineringen av de nationella minoriteterna. Vad som här anförs om behov av åtgärder för ett lyft för de nationella minoriteterna bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2013

Peter Eriksson (MP)

Jabar Amin (MP)

Valter Mutz (MP)